

บทละครนอกเรื่องกาวิ

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ตอนที่ ๔ พระคำวীরบกับไวยทัด

แจกในการพระกฐินพระราชทาน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์
ณ วัดมหาธาตุ, วัดมเหยงคณ์, วัดมกุฏกษัตริยาราม.

พุทธศักราช ๒๔๗๔

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

บทละครนอกเรื่องคาวี

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ตอนที่ ๔ พระคาวีรบกับไวยทัต

แจกในการพระกรุณาพระราชทาน
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์
ณ วัดมหาธาตุ, วัดมหารพาราม, วัดมกุฏกษัตริยาราม.

พุทธศักราช ๒๔๗๔

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ห้องสมุดวัดเขมาภิรตาราม

เลขทะเบียน ๐๑๔๐๔

เลขเรียก ๙๖ ๕๒๒ ๒๔๗๔

คำนำ

บทละครนอกที่พิมพ์ในเล่มนี้ เป็นตอน ๑ ในบทละครนอกพระราชนิพนธ์ ๖ เรื่อง ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ โปรดให้ชำระรวบรวมพิมพ์ในจารทรงบำเพ็ญพระกุศลฉลองพระชันษาครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ มีตำนานซึ่งได้ทรงพระนิพนธ์ไว้ดังนี้

ตำนานพระราชนิพนธ์บทละครนอก

เรื่องละครนอก ๖ เรื่อง

เดิมเป็นนิทานในนิบาตชาดกบ้าง นิทานในปัญญาชาดกบ้าง เป็นนิทานในพื้นเมืองมาแต่โบราณบ้าง บางเรื่องเชื่อถือกันว่าเป็นเรื่องจริง ดังเช่นเรื่องสังข์ทอง อันเป็นนิทานในปัญญาชาดก เรียกว่าผู้วิเศษชาดกนั้น พวกชาวเมืองเห็นอย่างว่าเมืองทุ่งยั้งเป็นเมืองท้าวดำรงค์ ยังมีสถานศิลาแดงแห่ง ๑ ว่าเป็นตำนานคดีของพระสังข์ อยู่ไม่ห่างวัดพระมหาธาตุนัก ที่ในวิหารหลวงวัดพระมหาธาตุ

ฝาผนังก็เขียนเรื่องดังที่ของ เป็นฝีมือช่างกรุงเก่ายัง
ปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ ทางหัวเมืองฝ่ายตะวันตกก็อ้างว่า
เมืองตะกั่วป่าก็เป็นเมืองท้าวดำมนต์อีกแห่ง ๓ เรียกภูเข
ตุก ๓ ว่าเขาขมึงม้า อธิบายว่าเมื่อพระดังขัตติย
ได้เข้ามาหาพระขามภูเขานี้ไปตั้งนี้ เรื่องไกรทองก็บอกกันว่า
เป็นเรื่องจริงอีกเรื่อง ๓ กล่าวกันว่าตำบลบ้านนายไกรที่
แม่น้ำอ้อม ในแขวงจังหวัดนนทบุรี เป็นบ้านเดิมของ
เจ้าไกรทอง และมีเมืองพิศุครเก่าก็ยังมีความลึกลับเรียกว่าวัง
ชาดวัน และบ้านดงเค้งขลุ่ย อ้างว่ามาแต่เรื่องไกรทอง
ปรากฏอยู่ แต่อีก ๔ เรื่องนั้นห้ามคำอ้างว่าเป็นเรื่องจริงไม่
ถึงกระนั้นก็คงเป็นเรื่องที่รูกันแพร่หลายมาแต่โบราณ จึง
มีผู้เอานิทานทั้ง ๖ เรื่องนี้แต่งเป็นบทเล่นละครกันตั้งแต่
ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ละครที่เล่นเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้นต่าง
กันเป็น ๒ อย่าง เรียกว่าละครในอย่าง ๑ ละครนอก
อย่าง ๑ ละครในคือละครคนผู้หญิงของหลวงสำหรับเล่น

ในการพระราชพิธี ^๑เด่นแต่เรื่องรามเกียรติ์ ^๒เรื่องอุณรุท
กับเรื่องอิเหนา ^๓เรื่องเท่านั้น ^๔ตะคองนอกคือตะคอง
ที่ราษฎรเล่นกันในพนเมือง ^๕ตัวตะคองเป็นผู้ชาย ^๖ทั้งนั้น
เพราะแต่โบราณมีพระราชบัญญัติห้ามมิให้ผู้อื่นมีตะคอง
ผู้หญิง (^๗ฟังพระราชทานพระบรมราชานุญาตเมื่อในรัชกาล
ที่ ๔ กรุงรัตนโกสินทร์) ^๘ตะคองนอกเล่นเรื่องต่าง ๆ
เว้นแต่เรื่องรามเกียรติ์เรื่องอุณรุท กับเรื่องอิเหนาที่เป็น
เรื่องสำหรับตะคองใน เพราะฉะนั้นบทตะคองเรื่องอื่น ๆ
นอกจาก ^๙๓ เรื่องนั้นจึงเรียกว่าบทตะคองนอก

เมื่อถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี ^๑แต่เดิม
ตะคองผู้หญิงของหลวง ก็เด่นแต่เรื่องรามเกียรติ์ ^๒เรื่อง
อุณรุท กับเรื่องอิเหนา ^๓เหมือนอย่างตะคองหลวงครั้ง
กรุงเก่า ^๔มาจนถึงรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธ
เลิศหล้านภาลัย ทรงเลิกหัดตะคองผู้หญิงของหลวงเล่นดึ
นกว่าแต่ก่อน ^๕จะโปรดให้ตะคองผู้หญิงของหลวงเล่น
เรื่องอื่น ๆ ^๖ผู้ตะคองผู้ชาย ^๗จึงทรงเลือกเรื่องตะคองบาง

เรื่องมาทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใหม่ นะเพราะตอนที่
 ให้ตะคอนผู้หญิงของหลวงเด่น คือเรื่องไชยเชษฐ
 บพทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นเดิม ๔ เล่มสมุดไทย แล้วทรง
 แก้ไขตัดทอนอีกครั้ง ๓ คงเป็นหนังสือ ๓ เล่มสมุดไทย
 ด้วยเหตุที่พระราชนิพนธ์เรื่องไชยเชษฐจึงเป็น ๒ ความ แต่
 ตะคอนมักเด่นตามความฉบับ ๓ เล่มที่ทรงแก้ไขใหม่ จึง
 เอาความฉบับใหม่พิมพ์ทั้ง ๓ เล่ม คงเป็น
 ความเก่าแต่เล่ม ๔ เรื่องตั้งชื่อของทรงพระราชนิพนธ์เป็น
 หนังสือ ๖ เล่มสมุดไทย เรื่องไกรทอง ๒ เล่มสมุดไทย
 (มีบทตะคอนเรื่องไกรทอง ตอนชาลวันได้นางตะเกาทอง
 ตอน ๓ จำนวนกลอนคัดด้วยพระราชนิพนธ์ แต่ก่อน
 ข้าพเจ้าเคยสงสัย และได้กล่าวไว้ในที่อื่นว่าบางที่จะเป็น
 พระราชนิพนธ์ แต่เมื่อมาพบหนังสืออื่นได้เทียบกันดูใน
 ภายหลัง จึงแน่ใจว่าบทเรื่องไกรทองตอนนั้นเป็นพระ
 นิพนธ์กรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์ หาใช่พระราชนิพนธ์

ไม่) เรื่องมณิไพย์พระราชนิพนธ์เล่มสมุดไทย ๑ เรื่อง
คำวิ ๔ เล่มสมุดไทย แต่เรื่องดังชื่อกิตติ ไชยนั้นกล่าวกันว่า
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งถวายเมื่อยัง
ดำรงพระยศเป็นพระเจ้าดุกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเป็นแต่ทรงพระราช
นิพนธ์แก้ไข เป็นหนังสือ ๒ เล่มสมุดไทย พระราชนิพนธ์
บทละครนอก ๖ เรื่องจึงรวมเป็นหนังสือ ๑๘ เล่มสมุดไทย
ด้วยกัน

ราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๒๑ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๗๔

บทละครนอกเรื่องควี

ตอนที่ ๔ พระควีรบกับไวยทัต

๑ บัดนั้น เฒ่าทัตประสาธชาติไพร่ เจ็บปวดยับย้อย
ด้วยรอยไม้ ฝนพัดพาแผลที่บวมฟก นึกถึงตัว
กลัวตาย ให้เสียดายชีวน้ำตาตก ครึ่งนุกเห็มนอยู่ใน
นรก เขาตักตบต่อยย่อยยับ พระควีมาได้ถึงในวัง
ไครยังไม่แจ้งกตติศัพท์ แต่ตัวของกูรู้ความลับ เห็นจะ
จับฆ่าเสียด้วยแก่นัก จำจะบอกออกความทรงให้นาง
คันธมาดแจ้งประจักษ์ คิดแล้วเฒ่าทรลักษณ์ รีบนำ
อำหนักนางเทวี

ฯ ๘ คำ ฯ เชิด

๑ ครั้นถึงจึงค่อยมองเมียง เห็นเงียบดั่งเสียงล่าวครี
ไครจะ ديرไปมากไม่มี ได้ที่ค่อยย่องมองดู เห็นนาง

ควรวญคว่ำร้องให้ จะลุมเล้าเข้าไปก็กลัวอยู่ รอรัง
นั่งเพียงปากประตู ในตาสอดตลอดตามมานทอง

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น นางคันธมาดีคว่ำหมอง ได้ยินเสียง
กรกตูกขันมอญ หมายถึงว่าผัวของตามลงมา ทำหลบเคียง
เอียงอายชะม้ายชะม้อย ยืนน้อยยืนใหญ่อยู่ในหน้า ผินหลัง
นั่งดัดกิริยา ชักผ้าห่มปิดทาบปิดพืด แล้วหยิบพานหมาก
มาหามะกรูด เอาเล็บขุดแกะกัมตมผิว นั่งหยัดดัดจิต
กรัดนิ้ว หยิบพัดด้ามจิวมาโบกลม แล้วเกล้งทำ
หงพิศระบัดหน้า แค้นนักหนาอะไรไต่ผ้าห่ม ครั้นผิว
ไม่เข้ามาเหมือนอารมณ์ ดงจากแท่นบรรทมเดี๋ยออกไป
ให้เห็นเป็นแม่ทาศีประสาธ พยาบาทหุ่นหันหมั้นได้ เหลียว
ซ้ายแลขวาคว่าไม้ เคียงซุนหมุนไปจะตีรัน

ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑ บัดนี้ แม่ทาศีประสาธทกตัวตัวต้น ก้มกราบ
บาทาแล้วว่าพัตน์ เมื่อย่าเพื่อหุ่นหันจงเงือกด ซึ่งถูก

รับจันท์ดูตามาไว้ ให้แม่ได้ความอายอภัยศ ควร
 จะเคื่องขุนแค้นแทนทด ถึงชีวิตปกติปกติไม่น้อยใจ
 ยังพระวงศ์ดารแม่ทูลหัว ไม่รู้ตัววงของหลงโหด พระ
 ทรงธรรมด้นนุราชเรืองชัย ค่ายเดี่ยวในไฟนั้นแน่นัก อัน
 พระโคมยงองค์นี้ ลำมีจันท์ดูดาชาวัจก พระฤๅษณ์
 ชะรอยเป็นเพื่อนรัก ช้อมชกกันมาดาร์พัน แม่อย่า
 พระวงศ์ดัย ดูจ่าได้จริงจริงทุกสิ่งสรรพ อันพระควา
 มีดำคัญ พระธรรมคนไม่วางห่างกาย

๑ ๓๐ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น นางคันธมาดักใจหาย นั่งตงชักใช้
 ได้เตียงยาย เห็นดมร้ายเรื่องความงามจะจริง นาง
 ขอนทรวงเข้าทรงโคกี้ พระดำมีหลงม้วยด้วยผู้หญิง เมีย
 ทัดทานภูรวอนนิง กลับซังซังไม่เชื่อเนื้อเคระหิราย
 ช่างนับถือฤๅษณ์เค้า มั่นดวงหุดอกคดดอกเฝ้าเลี้ยง่าย่าย
 จักระแหถ่นข้าค้อยจะพลอยตาย ด้วยอุบายเดห์กตมัน
 พันคิด ว่าพถางค้อกชกหัว ไม่รู้เนอรุควแต่ลักหนิด

หลังคำคุณี้นั้นหมายความว่าทรงฤทธิ์ จึ่งกระชิตคิดตามด้วย
ความรัก โอ้อาพระพุทธกระหม่อมแก้ว ตายจากเมื่อย
เดียวแล้วพึงประจักษ์ มันทำให้เจ็บช้ำนาใจนัก จะเฝ้าเกลือก
แข่งซักให้ย่อยยับ ยิ่งคิดยิ่งแค้นแค้นร้าย ได้เจ็บ
ได้อายก็หายกดับ ให้มันหมกอกใจคั่งคับ จนดม
ดอยพลอยจับไม่דםประดี

๑. ๑๒ คำ ๆ โอด

๑ บัดนั้น ขยายเฝ้าเข้าประคองมเหสี ร้องเรียกหา
ก้านถันที่ อิงมีวงมาพร้อมหน้ากัน เห็นนางนั่งแน
เขาเกาะไข ออกใจระร่วตัวฉัน บ้างวิ่งไปเรียกหมอ
พัลวัน นวดพันคอ ยพันด้นประดี

๑. ๔ คำ ๆ เจริจา

๑ เมื่อนั้น นางคันธมาตม์เหสี ถัดมกลดขัดแค้น
เด่นทวิ มีธุที่จะปรึกษาหาหรือใคร จึ่งเข้าไปในที่
ได้ยาดัน เรียกเฝ้าทศประดาทมานังโกด แล้วว่าจะ
คิดอ่านประการใด เราจะได้แก้แค้นแทนทอด อันเดนา

ข้าเฝ้าทูลหาญ ตำคัญว่าเจ้านายไปเสียหมด แต่เรา
สองปองจิตต์ คึกคค จะเดยวดดตอบถ้างมันอย่างใด

๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น ขยายเฒ่าทูลแจ้งแถลงไข แม้อย่าหวาด
หวั่นพรันพระทัย มันเหมือนกับลูกไก่อยู่ในมือ จะคิด
เป็นแยบคายสายต้น ตรึกตราหาคนที่ลี้ภัยชื่อ เห็น
พอจะปรึกษาหารือ จงเขียนหนังสือบอกความลับ ให้
คิดอ่านการศึกช่องสุ่ม คบคุมผู้คนไว้ด้ร็จสรรพ แม้น
เมื่อไรได้ทักยกทัพ มาโจมตีฆ่าเสียให้หมดม้วย

๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น นางคันธมาลีเห็นด้วย ยนยอมพร้อมใจ
เอออวย จึงว่ายายจงช่วยกันตรึกตรา อันพวกเดณา
ข้าเฝ้า ถัดเขาจะไม่ยอมเหมือนอย่างว่า เห็นแต่เจ้า
ไวยทศนัดดา ด้วยข้าอุปถัมภ์บำรุง เพื่อนเป็นคน
ดำมารธอาญาญ ทั้งธานีธานีการรบพุ่ง มีฝีมือ
ดุดองเพลงพู่ พระเจ้าดุงไวเนอเชื่อใจ ยายช่วย

ตอบถือนั่งดีดลับ ไปบอกให้ยกทัพมาจึงได้ - ว่าพลง
นางหิบบกระดาษไทย เขียนหนังสือสั่งให้แก้ท่านยาย

ฯ ๘ คำ ฯ

๑ บัดนั้น ยายเฒ่าขึ้นนมด้อมหมาย เอาหนังสือ
ซ่อนไว้ในกระต่าย ผันผายไปวังพระนาคา

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๑ ครั้นถึงจึงเข้าไปประค ^๒ เห็นเล็ดจ้อออกอยู่ข้างหน้า
ก็มกรานคดแลนเข้าไปวันทา เห็นน้อยมานั่งหมอบหอบฮัก

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น ไวยทศเดด ^๒ ไม่รู้จัก เห็นรูปร่างชอมช่อ
ทรลักษณ์ ทำคึกคักคุกคามถามไป อีเฒ่า ^๓ นกริยา
เหมือนบักหลัง หน้าเคอะเซอะซังมาแต่ไหน มีธุระ
ประบั้งเป็นอย่างไร จะทำไมมึงมาหาก ^๔

ฯ ๔ คำ ฯ

๑ บัดนั้น เฒ่าทศประดาทก ^๒ ลัวตัวเป็นหนู พดถลาก
ถดำพรำพรู เอาหนังสือ ^๓ ขน ^๔ เป็นเยบคาย แล้วทูลว่า

นางคันธมาดี ให้ชำนำนของนิมาถวาย เป็นความชำ
 กำรับมามากมาย พดางยอบกายเข้าไปให้ ไกล่ ชิด

๗ ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น ไวยทักเห็นกระดาษประหลาดจิตต์ จึง
 รับมาแต่แดงเพ่งพิศ พดางพินิจนั่งอ่านแต่เบาเบา

๗ ๒ คำ ๗

๑ ในดาร์ลัมเด็จพระเจ้าบ้า ตังแต่กินน้ำตาต่างเข้า
 ด้วยฤกษ์ชี้ป้ามาดวงเรา เผดดูของเจ้าให้ว้ายปรมาณ
 เอาผิวอ้อจันท์ดูตามาไว้ อยู่ในปราสาททราฐฐาน อัน
 พวกเรานี้เห็นไม่เป็นการ มันจะพาดเอาผิดคิดฆ่าฟัน
 ขอเชิญหาดานแก้วผู้เกิดวักดา มาจับตัวมันฆ่าให้อาตม
 เหมือนเห็นแก่พระองค์ทรงธรรม ช่วยผ่อนผันแก่เค้น
 แทนทด แม้นแล้วจการครองนมความชอบ บ้าจะมอบ
 สัมบัติให้ทั้งหมด เจ้าจะได้ครองเมืองเวียงยศ จงรับ
 หากำหนดอย่าอนใจ

๗ ๘ คำ ๗

๑ อ่านจบจบพันหันหัน เคื่องขุนควาดเดือดไม้
 ตบได้ ลูกขนกกระทีบเตี้ยงเลี้ยงอิงไป ข้าไทหัดกหอบ
 กระทบกัน น้อยหรือฤาษีมาทำเด่น ดวงเฝ้าคนเป็น
 ให้อาดัญญ ผัวอจันท์สุดคานกถาครัน มาปลอมนเป็น
 ทรงธรรมแทนตัว กุจะจับทั้งเป็นมาเช่นฆ่า ให้ล้ำม
 หนาหนาทั้งเมียผัว ถึงจะมีฤทธิไกรก็ไม่กลัว ตัวต่อตัว
 ดูกันไม่ครันความ

๑ ๒ คำ ๑

๑ บดินัน ยายเฒ่าเห็นอึ้งจึ่งทูลห้าม พระอย่าเพ่อ
 จู้ว่าความ การณรังค์ดังครามคองค้อยคิด ศัตรูอยู่ใน
 ราชฐาน จะทำการแก้ไขให้สนิท อันองค์พระคาร์
 ก็มีฤทธิ ถอดชีวิตไว้ในพระขรรค์ไชย จงจับให้มัน
 คนให้ตาย อย่าดูถูกดูถูกผู้ช้ายหาควรไม่ คิดให้รอบ
 คอบแล้วยกไป จึ่งจะจับตัวได้ดังใจนึก

๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อ^๕นั้น ไวย^๕ที่^๕ค^๕ห^๕น^๕ห^๕น^๕ไม่^๕ท^๕น^๕ด^๕ร^๕ก^๕ อ^๕ว^๕ด^๕ร^๕อ^๕ว^๕ด^๕ห^๕ด^๕ก^๕
 ช^๕ก^๕ช^๕ก^๕ ช^๕า^๕ค^๕ย^๕พ^๕ร^๕บ^๕ค^๕ี^๕ก^๕มา^๕ห^๕ด^๕ย^๕ก^๕ จ^๕ะ^๕ช^๕า^๕อ^๕ก^๕ย^๕อ^๕ก^๕ย^๕อ^๕น^๕
 ฝ^๕อ^๕น^๕ป^๕ร^๕น^๕ เ^๕ด^๕ห^๕ก^๕ด^๕ร^๕า^๕น^๕อ^๕ย^๕า^๕ว^๕ค^๕ก^๕ ท^๕ง^๕พ^๕ิ^๕ช^๕ย^๕ด^๕ง^๕ค^๕ร^๕า^๕m
 ด^๕า^๕m^๕ก^๕ก^๕ ไ^๕ด^๕ร^๕ี^๕ย^๕น^๕ว^๕ไ^๕ใน^๕อ^๕ก^๕ส^๕า^๕ร^๕พ^๕ิ^๕ด^๕ร^๕ ย^๕า^๕ย^๕ก^๕ล^๕บ^๕ไป^๕ท^๕ุ^๕ด^๕พ^๕ร^๕
 เจ^๕า^๕ป^๕า^๕ ว^๕า^๕ร^๕า^๕ร^๕บ^๕า^๕ด^๕า^๕ไ^๕ม^๕ะ^๕ข^๕ง^๕ช^๕ด^๕ ค^๕ำ^๕ว^๕น^๕น^๕ค^๕อ^๕ย^๕ก^๕น^๕
 เ^๕น^๕ว^๕น^๕น^๕ด^๕ จ^๕ะ^๕ช^๕า^๕ไป^๕จ^๕บ^๕ม^๕ด^๕เ^๕า^๕ด^๕ว^๕มา

๑. ๖ ค่ำ ๑ เจริญ

๑ บ^๕ด^๕น^๕น^๕ ย^๕า^๕ย^๕เ^๕ด^๕า^๕ด^๕อ^๕พ^๕ด^๕อ^๕ห^๕ี^๕ว^๕ร^๕อ^๕ว^๕า^๕ ม^๕ิ^๕ด^๕เ^๕ย^๕ท^๕ท^๕เ^๕น^๕
 พ^๕ร^๕ะ^๕น^๕ิ^๕ด^๕า^๕ เ^๕ก^๕ด^๕ว^๕ก^๕ด^๕า^๕ด^๕ง^๕ค^๕ร^๕a^๕m^๕ไ^๕ม^๕ะ^๕ข^๕า^๕m^๕ค^๕ิ^๕ร^๕ ช^๕า^๕จ^๕ะ^๕ช^๕า^๕
 ไป^๕ท^๕ุ^๕ด^๕น^๕าง^๕โ^๕ม^๕ย^๕ง^๕ ว^๕า^๕พ^๕ร^๕ะ^๕อ^๕น^๕จ^๕ะ^๕อ^๕า^๕ด^๕า^๕ไ^๕ด^๕ ว^๕า^๕เ^๕ด^๕ว^๕
 ก^๕ร^๕a^๕b^๕ด^๕a^๕c^๕d^๕a^๕ไ^๕ค^๕ด^๕ ม^๕a^๕y^๕ง^๕ว^๕ง^๕ใน^๕ท^๕ัน^๕ที่

๑. ๕ ค่ำ ๑ เจริญ

๑ ค^๕ร^๕น^๕ก^๕ง^๕จ^๕ง^๕ด^๕ร^๕ว^๕ช^๕า^๕ใน^๕ห^๕อ^๕ง^๕ น^๕ง^๕ร^๕ิ^๕m^๕เ^๕า^๕น^๕ท^๕อ^๕ง^๕ม^๕ิ^๕เ^๕ห^๕ี^๕
 ก^๕ร^๕a^๕b^๕ิ^๕พ^๕ด^๕เ^๕ก^๕ด^๕ง^๕จ^๕เ^๕ก^๕ด^๕ พ^๕ุ^๕ด^๕จ^๕a^๕พ^๕a^๕ท^๕เ^๕น^๕ค^๕ว^๕a^๕m^๕ด^๕บ^๕

๑. ๒ ค่ำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น ไวยทศัชิตใจไม่นอนหลับ นั่งนึกตรึกตรอง
 จรยกทัพ ไปโจมตีไพร่ที่ในวัง. จึงเรียกหาบรรดาข้าไท
 ที่ไว้นอเชื้อใจมาพร้อมพร้อม. เอาคธัสเจงให้ฟัง ตาม
 หนังสือทุกประการ - เรานัดกันวันนี้ให้พร้อม จะไป
 ล้อมปราสาทราชฐาน จับอ้ายทรชนคนพาล จองจำ
 ทำประจานให้สาใจ ทำไมกับศัตรูมันผู้เดียว จะรบรับ
 ขบเคี้ยวที่ไหนได้ ถึงเสนาข้าเผ่าเหต่านไซ้ ถ้าแจ้งใจ
 ก็จะมีวนรวนมา

๑ ๘ คำ ๑ เสร็จ

๑ บัดนั้น พวกชายเจ้าเอาหน้า ต่างคนบังคมชม
 มัญญา พระศรีไตรภพอันนี้ ทิวาทองปวงจะอาส่า
 ออกหน้ารุกโรมโหมหัก พระเป็นเจ้าเข้าแดงเดี่ยวเรงรัก
 คงล้อมครุฑม้วยด้วยพระองค์

๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น ไวยทศัชนมดมประดงค์ จึงว่าถ้าสำเร็จ
 ภารณรงค์ เราก็คงได้อดด้วยกัน จงรีบเร่งรัดไปจัดพล

ผู้คนเคยรบที่เข้านั้น ให้ได้ดักฟันหนึ่งสองฟัน จะเด่น
มีวันนั้นไม่เงือดงด

๖ & คำ ๖

๑ บัดนั้น พวกข้าไทใจอีกชนทั้งหมด อยากจะ
ใคร่ได้ดักฟัน ฟันสองฟันให้ด้วยบุญญา แต่บังคมลา
มาข้างนอก เทียบออกมาว่าไพร่ที่โกธมาน ได้คนร่วม
จิตคิดการ ประมาณสองพันถ้วนถ้วน

๖ & คำ ๖ เจริญ

๑ ตัวนายราชเจดีย์ได้เลี้ยงพร้อมใจให้
ความดีด้วย ต่างคนด้วยบุญญาอันดี แล้วไปวังไวยทิศ
ทั้งไพร่นาย

๖ & คำ ๖ เจริญ

๑ เมื่อนั้น ไวยทิศชนชมสันทมา ได้ผู้คนพลไพร่
มากมาย จึงให้แจกจ่ายเครื่องสำตรา ทวน
หอกแหลนพร้อมพรัง อักทั้งหอกดาพบนมา แล้วให้
เตยงเหล่าเหล่าโยธา จะได้ดักฟันหาญทำการเรา

๖ & คำ ๖

๑ บัดนี้ พวกไพร่ใจหมิ่นเกล้า ต่างคน
 โคตรหัวมัวเมา บ้างเข้าดบถกันเป็นเกล็ด ต่างคน
 ประกวดอวดรู้ การก่แล้วใครไม่ได่มอ บ้างหลับตา
 อ้าปากพูดเพ้อ เลี้ยงเอะอะคะเอออีกกระตก
 ฯ ๔ คำ ฯ เดินเกล้า

๑ เมื่อนั้น ไวยทศห้าวหาญในการศึก ขึ้นชมดม
 หวงนงนิก จนนามดึกมีดมนเล่นพยับ จึงตั้งพวกพด
 คนทั้งหลาย จงจัดแจงแต่งกายให้ได้รู้จัดสรรพ ทั้งนาย
 ม้าผูกม้ามาคอยรับ แล้วกำชับกำชาไชาไท จะแก่ไแก่น
 แทนเจ้าชีวิต ใครอย่าคิดขบถดาดหวาดไหว ตั้งได้ไจ
 เด็ดจกตาไคด ตรงไปได่รงชลนัยพัตน์
 ฯ ๖ คำ ฯ เดินมอ

โทม ชำระดรรดรงทรงเครื่อง รุ่งเรืองพรรณนาราย
 ๑ นายฉนั้น แล้วกินว่นทายนามัน โปกพันผูกไผ้า
 ประเจียดรวัด คาคตะกรุดเครื่องวางอย่างยอด แหวน

พิรชดตลอดได้จนพระหัตถ์ แล้วดื่มน้ำสุภาอาพัต พอกำดัด
ตั้งตัวไม่ก่ตัวใคร

ฯ ๔ คำ ๗

ร่าย
๑ เสร็จสรรพจักษะบีบถาคค์ องอาจมิได้พริ่นหวน
ไหว เน้นขึ้นหลังมาอาชาไนย รับประทานไกรโคดคลา

ฯ ๒ คำ ๗ กรวณนอก เชิด

๑ ครั้นถึงราชฐานทวารวัง คับคั่งไพร่นายชายชวา
ไวยทุกตตรัสตั้งโยธา ออย่าช้าช่วยกันพ้นประตู

ฯ ๒ คำ ๗

๑ บัดนั้น เหล่าพวกทหารถือขวานหมู ให้พลาง
วางวิ่งพริ่งพร พ้นประตูตั้งตั้งพังทะลาย

ฯ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ บัดนั้น นายประตูตัวสั้นขวัญหาย ทั้งพวกนอน
ประจำของกองราย วนวายคืนกระหนกตกใจ บ้างเรียก
ร้องพวกพ้องยังมี ไม่รู้ว่าไพร่มาแต่ไหน บ้างตะโกน
บอกเราเข้าไป เร่งทูตภูในยให้รู้ บ้างฉวยได้เหตุน

หลดาว้าวทวน วังสวนออกกรอดต่อสู้ รั้งรองบ้อง
 บัดศัตรู เป็นหมัดสู้กันไปมา

ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๐ เมื่อนั้น ไวยทศฤทธิไกรใจกล้า ได้พวกโยธิต์
 ประดา พลายขบมิ่งมาเข้าฆ่าฟัน แลว่าร้องว่าเหวญ
 ชาวธานี เจ้ามืดคนนั้นแลหรือหนั้น ช้างหลดเคอะเซอะ
 อยู่ไม่เว้น ท้าวตันนุราชันทิวศคต อ้ายนี้ผัวจันท
 ลุดดา มันเปลี่ยนปลดอมเข้ามาเป็นขบถ จงช่วยกัน
 แก่แคนแทนทด จับอ้ายคนคดมาฆ่าตี ว่าพลายทาง
 ขบมาทนน พวกชาวบอมลอมวงกวงหนั้น เหล่าทหาร
 ได้บุกคดกุดดี โหมเข้าล้อมปราสาทไชย

ฯ ๘ คำ ฯ เชิด

๐ บัดนั้น แฉ่นล่าวท้าวนางน้อยใหญ่ เห็นผู้คน
 อดหม่านทั้งวังใน ต่างกระหนกตกใจดูนวาย ร้อง
 กรีดหวัดหวาดกกลาดเกลื่อน วังโดนเพื่อนหกถมฆ่าห่ม
 หาย แต่บรรดาเจ้าโชนเจ้าขวัญนาย ดูนวายวังประทะประกัน

ฯ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๑ เมื่อ^๕นั้น พระคำวักขณิ^๕แรงแขงขัน บรรทมอยู่ใน
ที่แท่นสุวรรณ ด้วย^๕โหมจันท์สุดา^๕ยาใจ ได้^๕ยิน^๕คำ^๕เนียง
เสียง^๕ให^๕ร้อง ก็^๕ก^๕้อง^๕สนั่น^๕หวั่น^๕ไหว ผวา^๕ตื่น^๕ตระหนก
ตก^๕พระทัย จึง^๕เผย^๕บุญ^๕ชรไชย^๕ชัชวาลย์ เห็น^๕พว^๕ก^๕พล^๕โยธา
ถือ^๕อาวุธ อุด^๕ต^๕ลุด^๕ดับ^๕สนอด^๕หม่าน ก็^๕รู้^๕ว่า^๕ข้า^๕ศึก^๕มาร^๕อน
ราญ ไม่^๕ระ^๕ท^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ำ^๕น^๕วิ^๕ญ^๕ญา ตรี^๕สบ^๕อก^๕ม^๕เห็น^๕ณ^๕ม^๕ด
เขาย^๕กร^๕ร^๕พ^๕ด^๕มา^๕ห^๕น^๕ก^๕ห^๕น^๕า ตัว^๕นาย^๕ถือ^๕กระบ^๕บ^๕ี่^๕มา^๕ แก้ว^๕ตา
มา^๕ด^๕เ^๕น^๕ด้วย^๕กัน

๑ ๘ คำ ๑

๑ เมื่อ^๕นั้น นาง^๕จัน^๕ทุ^๕ดา^๕ห^๕ตา^๕ก^๕จิต^๕ค^๕ิด^๕พร^๕ัน แด
เห็น^๕ก^๕อง^๕ท^๕พ^๕น^๕บ^๕พ^๕น ตัว^๕ด^๕้น^๕ตระ^๕หน^๕ก^๕ค^๕ก^๕ใจ ทร^๕ด^๕อง^๕ค^๕
ลง^๕กร^๕า^๕บ^๕ก^๕บ^๕ต^๕น^๕ผ^๕ัว พ^๕อ^๕ท^๕ด^๕ห^๕ัว^๕จะ^๕ค^๕ิด^๕เบ^๕็น^๕ไฉ^๕น คร^๕ง^๕น^๕ช^๕ว^๕น
จะ^๕บ^๕ร^๕ร^๕ด^๕ย อ^๕ร^๕ท^๕ย^๕ค^๕ร^๕ว^๕ญ^๕ค^๕ร^๕ำ^๕ว^๕า^๕ไ^๕ค^๕ก^๕า

๑ ๔ คำ ๑ โอด

๑ เมื่อ^๕นั้น พระคำวักขณิ^๕ไกร^๕ใจ^๕กล้า ปล^๕ด^๕อบ^๕นาง
พล^๕าง^๕เช็ด^๕ช^๕ด^๕นา พ^๕ัง^๕คำ^๕พ^๕ี^๕ว^๕า^๕อย่า^๕เ^๕ร^๕ง^๕ก^๕ด^๕ว^๕ คน^๕เท^๕า^๕น^๕

มันจะมาทำไม่ได้ หรือเจ้าไม่เคยเห็นผมมือผัว นกอินทรี
 มฤๅทรทั้งต้องตัว ยังพันหัวขาดกึ่งอยู่กลางดิน อ้ายข
 รวอย่างนั้นไหน ประเดี๋ยวใจก็จะตายฉิบหายสิ้น ขเกยจ
 กาแรงจะแย่งกิน เหมือนชีวิตยุงวันดินทงนน ว่าพลง
 เค้าโดมนางโฉมยง แล้วจัดแจงแต่งองค์ทรงพระขรรค์
 ชวนจันท์คู่ดาวดิวันย์ มาเคียงกันเยี่ยมแดดแดด

ฯ ๘ คำ ๗ เต็ม

๑ เมื่อนั้น ไวยทศทนต์หันคันหื้อห น้อยหรือกล้า
 รเยี่ยมหน้ามาอดก ยังไม่รู้จักนึกถึงตาย ว่าพลง
 ทางขบม้าทรง ยืนตรงช่องแดดแด่ม่งหมาย แลว
 หน้ว่าเหว้ยอ้ายคนร้าย มาปลอมเป็นเจ้านายไม่อาย
 ใจ ตัวมึงชาวคงฟ่งพี ชื่อว่าคาวีจริงหรือไม่ มาดวง
 ลูกเข้าเผาไฟ มีไต่ยาแยงเกรงกลัว กรั้เต้มอกจึงยกทัพ
 จะมาด้อมจับมึงคนชั่ว อย่าทำดั่งดอถอกตัว ทงเมย
 ทงผัวเร่งลงมา ยังจะชนยืนอยู่ว่าไร หรือจะให้ดาก

ยุดนุศรว่า จะบอบช้ำลำบากกายา จงลงมาดำรงภาพ
กราบกุ

ฯ ๓๐ คำ ฯ เสร็จ

๐ เมื่อนั้น พระควาญมเหษะหวั่นวาระอยู่ จึ่งตอบ
ว่าเองอย่าอดครุ ประมาทกดถกกดกษาย ถึงเป็น
ชาวคงพงพี แต่ดวงเฝ้าชาวนรไกรง่ายง่าย อ้ายเฒ่า
ดง โง่งหลงตาย เดียววันให้หลานชายจะตายตาม อย่า
โอหังบังอาจอวดตัว ใครจะกลัวกับเองเกรงขาม เมื่อดง
เองก่อกวนถวนตาม กุจิงด่านตามคอบแทน แต่เขา
ไม่มาเสียทั้งโคตร กับบุญคุณนับ โทษนับแสน ยังจะ
มาผูกใจเจ็บแค้น คิดขบถทดแทนต่อแผ่นดิน เออมาอ้าง
ข้างอดจะนุศรว่า ให้ชื้อคอกันมาอีกทั้งดิน อุประมา
หมายมุ่งเหมือนยุวัน จะบินเข้าหาไฟอะไรมิ่ง

ฯ ๓๐ คำ ฯ

๐ เมื่อนั้น ไวยทัตพิโรชโกรธขง จึ่งร้องว่าทำ
ทวยฮ้อฮ้าง ชั่วคิมวันนีถึงที่ตาย ไม่เจียมตัวผิวเมื่อย

ต้องคน จ้องมองพองชนใจหาย แล้วยังดังพัดไกร
ไพร่นาย เร่งจับอ้ายคนร้ายเร็วพลัน

ฯ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๐ บัดนั้น พวกทหารกำแหงแข่งขัน แกว่งอาวูช
วิ่งชิงกัน ขึ้นตามอัฒจันทร์ปราสาทไชย บ้างกระทุ้งถ่ม
ดาตบานประทุ ดิมสลัดกันแน่นอยู่ไม่หวั่นไหว บ้างปั่น
เหล็กฐานบัวพัดตดไป เอาไม้ไล่ขว้างทั้งวิ่งคึกคัก

ฯ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๐ เมื่อนั้น พระควมมีฤทธิ์ลี้ลี้ทศศักดิ์ เห็นโยธา
ข้าศึกอีกฮึก โหมหักเข้ามาจะรวี จึงแกว่งพระขรรค์
ได้ฟันฟาด แล้วลงจากปรางค์มาศปราสาทศรี มิได้
ย่อท้อต่อไพร่ หยดยืนอยู่ท่ากลางขาลา พระจึงตั้ง
จิตพิศฐาน คิดถึงพระอาจารย์ชาญกัณฑ์ ข้าจะแกว่ง
พระขรรค์อันศักดิ์ดา ขอให้เป็นโยธาออกต่อยุทธ เลี้ยง
พลางทางแกว่งพระขรรค์ไชย เป็นผู้คนพลไพร่อดตลุด
ถวนถ่อเครื่องสำตราอาวูช เขารบรบสู้ปรายทศกับไพร่

ฯ ๘ คำ ฯ เสร็จ

๑ บัดนั้น พวกไพร่ไวยทัตไม่ถอยหนี รบรบนิมิตร
ด้วยฤทธิ คอศ์แทงฟันมันไม่ตาย ต่างคนคิดขย้าน
หัวนหวาด เห็นพวกตัวตายกลาดลงมากหลาย รบพลาง
ถอยหลังกระทั้งนาย กุณวายหลักหลดกระทบกัน

๑ & คำ ๑ เชิด

๑ เมื่อนั้น ไวยทัตเคื่องซุ่มหนุนเห็นพวกไพร่
พลคนทั้งนั้น ขย่นย่อท้อคอไพร่ จึงรุกไล่ให้คนเข้า
รบรบ ชูดำทับร้องว่าใครอย่าหนี แล้วขับม้ามาตรง
พระควาญ แกว่งกระบี่จะฟันให้บรรลัย

๑ & คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระควาญไม่พริ่นหัวนไหว แกว่ง
พระขรรค์คอยชยรับไว้ เดียวได้ประชิดคิดฟัน ได้ทัก
โถมโถมจับม้า นุดควาญบังเหียนเวียนหนี ถ้อยที่
หมายพิฆาตฟาดฟัน ถลอกกลดจับอันด้วยกำลัง

๑ & คำ ๑ เชิด

ห้องสมุดวัดเขมาภิรตาราม

เลขทะเบียน 02404

เลขเรียก ๐๖ ๘-๗ 2474

๑. เมื่อนั้น ไวยทศพิศคตมาที่นั่น ผุดลุกทะเลถึง
 ค้างคัง ไม่รอรังร่อวังเข้าชิงชัย ร่ายรำกระบี่เป็นที่ทำ
 หวดซ้ายบ้ายขวา โดดได้ กอดอกกอดับรับรองว่องไว
 มิได้ละวางห่างกัน

๑ & คำ ๑ กตอ้ง

๑. เมื่อนั้น พระคำวฤทธิแรงแขนงั้น หักไหม
 โกรมรุกบกุนั้น เป็นเชิงชั้นเดียวดื้อต่อยุทธ์ แผ่นชน
 ยืนเหยียบเข้าขวา เบียดันท่าที่จับดีปฤษฎ์ เกล่าคดอง
 บ้องบัดอาวุธ อุดคุดเดียวไต่กันไปมา

๑ & คำ ๑

๑. เมื่อนั้น ไวยทศชนพรันหนักหนา ดุดันกำลัง
 วังชา อ่อนระอาเห็นอยเห็นดัดเข็ดฝีมือ ไม่อาจอยู่รบ
 รับผิดชอบ ทั้งดำตราอาวุธออกวิ่งต่อ บัวไพร่
 ไหว่น้อยพลอยแตกฮือ อึ้งออกไปทั้งวงใน

๑ & คำ ๑ เชิด

๑ บัดนั้น เหล่ารูปนิมิตรประชิดได้ ถัดตาพแกว่ง
 กวัดสระกัดไว้ มิให้ออกนอกทวาร บ้างจับได้ไพร่เดว
 เหล่านั้น ช่วยกันอุดตลุดตุดครว ที่จับได้ไวยทัก
 กัมตมา เขาไปหน้าท่งพร้งพร้อมกัน

ฯ ๕ คำ ฯ เสร็จ

๑ เมื่อนั้น พระควาวัปรดิเปรมเกษมสันต์ จับได้
 ไวยทักตัวสำคัญ พอดูริยน์รุ่งรางสว่างฟ้า จึงตรัส
 เย้ยเหยยหุดานเจ้าธานี เมื่อตะกฮักฮักหนักหนา ไยไม่
 แผลงอิทธิฤทธิ์ฯ ให้เขาจับมัตมาเหมือนอย่างบุ วนัน
 ขีวิตจะวายปวณ จงให้การตามจริงอย่านิ่งอยู่ ซึ่งเอง
 ยกกองทัพมาจับกู ที่พวกเพื่อนร่วมรูนนิกคน

ฯ ๖ คำ ฯ เสร็จ

๑ เมื่อนั้น ไวยทักทูลความมาแต่ต้น อีเดมาทัก
 ประล้าตแด่นกต ไปตอบเดาเหตุผลเป็นความดับ ทั้ง
 นางคณธมาถีมัธว ว่าขานให้เขาเข้ามาจับ จึงได้พาพวก
 พ้องเป็นกองทัพ มาเคี้ยวขับชิงชัยถึงในวัง ซึ่งหยาบ

ข้าว่าชนพระผ่านเกล้า เพราะมีวเฒาโมโหโหยัง
จงโปรดยกโทษาข้าลักรัง ถ้าทำอีกทีหลังให้ตัดคอ

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระควาณินผ่านกลั่นหวัร่อ เห็นไวยทัก
เต็มกลัวตัวงอ วิงวอนขออภัยขอชีวิต พระแกล้ง
เฉยเฉยดังพวกชนที่ อันนางคันธมาลีเป็นคนผิด
กับอี่เผ่าทศประสาธร่วมคิด โทษถึงชีวิตมรณา

๑ จงจับตัวไว้ให้มั่นคง คุณออกไปส่งเข้าข้างหน้า
ดังเล่ห์เจ็ดดีเจ็ดตา ออกมาพระโรงคัดพันใด

ฯ ๒ คำ ฯ เสมอ

๑ ดดองคตงนึ่งเหนื่ออาณัน พรั่งพร้อมอำมาตย์
น้อยใหญ่ จึงตรัสบอกมหาเสนาใน เราจับได้คน
ผิดคิดคด คืออ้ายไวยทักตัวดี กับนางคันธมาลีเป็น
ขบถ อี่เผ่าทศประสาธชาติทรยศ โทษถึงตายหมด
ไม่ไฉน จงจงจำชื่อคาพาตัว ตะเวนไปให้ทั่วเขตต์

ฉันท^๕ ทั้งทางเรือทางบกสักหลว^๕น แด้วพิฆาฏ^๕ฟาด
 พันให้บรรด^๕ย

๑ ๖ คำ ๑

๐ บัด^๕นั้น เณ^๕นารับตั้งบังคมไหว^๕ ออกมาจัดกัน
 ทน^๕ใด เรง^๕ไพรให้คุ้มคนโทษมา จองจำพรรษา^๕ห้ำ
 ประการ นครบาด^๕ถือดาพ^๕เดิรหน้า ให้ร้องตามโทษ
 ตัวที่ชั่วช้า เณ^๕นาค^๕ของบ^๕องบ^๕องไป

๑ ๔ คำ ๑ เจรจา

๐ ตะเวน^๕ทั้งเรือบกได้หลว^๕น แด้วพากันมาที่ท้าย
 กรุง^๕ใหญ่ เอาคนโทษผูก^๕รัดมัดไว้ ฟาด^๕พันบรรด^๕ย
 ทั้ง^๕ด้ามคน

๑ ๒ คำ ๑ บักดอง

เพลงยาวชมพระวาทินีพนธ์

๐ พระนิพนธ์คำวดีดีมุด ช่างกระซุกก่อนใครไม่
 ขัดสน ทั้งอักษรกลอนเพราเร่เนาะด้น ตัดต้นเดิม
 ต่อแต่ชื่อเพราเร่ ตั้งแต่ท้าวต้นนุราขมาดหมาย ไซ้ให้
 ยายทศปรัตทาเที่ยวลืบเดวระ ได้นางจันท์ลู่ตามาจำเพาะ
 ท้าวปะเถาะหนักหนานางคำทอ แต่เฝ้าเฝ้าเดียวเดว
 เป็นหลายครั้ง เหลือกำลังดีให้ไปหาหมอ ทำเล่นให้
 เดให้กลจนกลดกคอก นางไม่ย่อหย่อนคำระอาตง จนพระ
 หลวิไชยมาชมตัว ท้าวเมามัวมิดคดลุ่มหลด เขานั่ง
 ริมกองไฟดังใจจง เธอถีบส่งตงไปไฟไหม้ค้าย จึงหยิบ
 พระคำวดีทีในยาม รูปงามจริงเจียวใจหาย นางคันธ
 มาดีมาขุนวาย ไม่รู้ผัวตัวตายตะกายชิง เทียวทะเถาะ
 เกาะเกาะเกาะกะ จนพระคำวเธอติดถึง ไม่รู้คิดว่า
 ผัวของตัวจริง ทำละมั่งละมิดพัดกันไป นอนครางออก

ออกกอดเข้า พยายามเฝ้าทศปราชญ์ไปบอกให้ ภูเรือ
 เคืองจิตคิดเจ็บใจ เขียนหนังสือส่งไปให้โดยทศ
 โดยทศรู้ตัวว่าเป็นขบถ ยกพลมาห้อมค้อมกันดี พระคำว้
 ต่แตกแล้วจับมัด ตั้งให้ตัดศีรษะทั้งสามคน ทรง
 ประดิษฐานคิดเรื่องแต่เพียงนี้ ที่ยังมีต่อไปไม่เป็นผล
 ทั้งอักษรกลอนเขินเกินทน ถ้าใครอ่านพานบนชกเงี้ยวพัง
 พระนิพนธ์ดีเดิมนเต็มเพราะ พังเด้นระนำถ้อยเหมื่อน
 หอยสังข์ ใครจะอ่านแล้วให้คิดอนิจจัง หาไม่เป็น
 บ้าคลั่งไปดอก เฮย ๆ

ฯ ๒๐ คำ ฯ กราวว่า